



Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: Konflikty mezi bratry v knize Genesis: problém násilí a etická interpretace vybraných biblických textů u Jonathana Sackse

Autor práce: Jitka Hamříková

Obor studia: Teologie

Posudek vypracoval: Mgr. Viktor Ber, Ph.D.

Datum: 18. 8. 2021

Předložená bakalářská práce si klade za cíl zpracovat téma konfliktů mezi sourozenci (bratry) v knize Genesis. Autorka pro své pojednání zvolila následující příběhy z knihy Genesis: Kain a Ábel (Gn 4,1–16), Izák a Izmael (Gn 21,1–21), Ezau a Jákob (Gn 27,1–45), Josef a jeho bratři (Gn 37,1–36).

V první kapitole autorka představuje knihu Genesis, poté nastiňuje sociologii rodiny, jak je možno ji rozeznat v textech Starého zákona. Autorka zde rovněž přibližuje život a dílo rabiho Jonathana Sackse, jehož knihu *Ne v božím jménu* si vybrala jako hlavního průvodce biblickými texty o bratrských konfliktech.

Kapitoly 2–5 bakalářské práce jsou věnovány jednotlivým biblickým textům. Příslušná kapitola obsahuje vždy stručný úvod k vykládanému textu, vlastní pracovní překlad z hebrejštiny, zasazení biblického oddílu do širšího kontextu a výkladové poznámky k textu. Následně je představen způsob, jakým se s daným textem a s tématem konfliktu, násilí, smíření apod. vypořádává Jonathan Sacks. Jeho výklad je pak ještě doplněn příslušnými pasážemi dalších autorů, nejčastěji jde o Miroslava Volfa (*Odmítnout nebo obejmout*) a dvojici Prokop Remeš – Alena Halamová (*Nahá žena na střeše*). Závěr kapitol představuje shrnutí a porovnání důrazů uvedených autorů. Je důležité zmínit i přílohy k exegezi probíraných textů, do kterých autorka zahrнула další exegetická data, zejména textově kritické poznámky a srovnání moderních překladů. V závěru práce (poněkud stručném) autorka shrnuje hlavní aspekty zkoumaných biblických textů a jejich interpretací dle vybraných autorů.

Práce obsahuje všechny potřebné náležitosti (seznam literatury, seznam zkratk, přílohy k vykládaným textům).

V zásadě se jedná o zdařilou bakalářskou práci. Autorka v první řadě prokázala schopnost pracovat s hebrejským textem Starého zákona s přihlédnutím k dalším starověkým verzím (Septuaginta). Překlada lze místy vytknout určitou topornost („To aby ho vysvobodil z jejich rukou a **navrátil ho přivést k jeho otci.**“ Gn 37,22, s. 43; viz též Gn 21,12), místy překlad působí



idiosynkraticky: „Uslyšel to Rúben, zachránil ho z rukou jejich a řekl: „**Nedobijeme mu život.**“ (Gn 37,21, s. 43). Autorka se však v hebrejském textu dobře orientuje. Při podrobnějším výkladu textu autorka spoléhá zejména na české a slovenské komentáře, v případě potřeby je však doplňuje i komentářem cizojazyčným (Hartley). Další poznámky k textu a překladu jsou uvedeny v příloze. Autorka zde prokazuje snahu o poctivé zpracování textu. Místy však poznámky působí nejistě, např. když na stejnou rovinu klade moderní překlady a starověké verze (např. Gn 4,13, s. I přílohy).

Je zřejmé, že kromě Gn 4,1–16 konkrétní vybrané texty nezachycují celý příběh dané bratrské dvojice (a tedy ani všechny aspekty konfliktů). Tento problém řeší autorka jednak uvedením širšího kontextu každého překládaného a vykládaného textu, jednak se odkazy na širší souvislosti příběhů objevují v pojednáních zvolených autorů a autorek (Sacks, Remeš-Halamová, Volf, Hřebík).

Snaha o propojení starověkého textu s jeho současnými výklady je přínosem této práce. Autorce se daří zachytit hlavní důrazy Sacksova výkladu, snaží se tento výklad konfrontovat i se svou exegezí (např. s. 13, 36–37). Z dalších autorů vhodně vybírá momenty, kde se tito vykladači zabývají stejnými texty, postavami a motivy. Autorka většinou tyto další výklady prezentuje konsensuálně, vnímá je jako navzájem se doplňující. Poněkud chybí odvaha ke kritičtější četbě či poukázání na nutně se vyskytující kontrasty a odlišnosti současných vykladačů s různými teologickými a metodologickými východisky. (Např. jméno „Kain“ vykládá Volf s jiným důrazem nežli Sacks, což autorka příliš nezdůrazňuje, viz s. 17, srov. s. 16.) Bylo by jistě možné podrobněji kriticky rozebrat i některé dílčí teze probíraných autorů, viz např. Sacksovo vzývání abrahámovské ekumeny a jejích domnělých společných hodnot (srov. s. 20), Volfův výrok (vycházející z N. T. Wrighta) ohledně relativizace Tóry u apoštola Pavla (s. 28). Tím by byl však zřejmě překročen rozsah a žánr bakalářské práce.

Práce má dobrou formální úpravu, drobné stylistické neobratnosti neruší celkový dobrý dojem.

Navrhuj práci hodnotit jako „velmi dobrou“ (2).

Viktor Ber, Ph.D.